

Odbor za međunarodnu trgovinu

2023/2059(INI)

28.11.2023

MIŠLJENJE

Odbora za međunarodnu trgovinu

upućeno Odboru za promet i turizam

Izrada sveobuhvatne europske strategije za luke
(2023/2059(INI))

Izvjestitelj za mišljenje: Iuliu Winkler

PA_NonLeg

PRIJEDLOZI

Odbor za međunarodnu trgovinu poziva Odbor za promet i turizam da kao nadležni odbor u nacrt preporuke koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

- A. budući da su europske luke ključne prometne točke za trgovinu EU-a i svjetsku trgovinu te da 74 % robe ulazi u EU ili izlazi iz njega morskim putem; budući da luke, uz svoju stratešku funkciju, imaju sve važniju ulogu uporišta društvenog i gospodarskog rasta europskih regija, kao i u opskrbi, proizvodnji, dostavljanju i skladištenju energije te ekologizaciji prometa i industrije;
- B. budući da luke nisu samo krajnja odredišta trgovinskih tokova, već su, uz željezničke, cestovne i zračne prometne veze, također čvorišta međunarodnih mreža vrijednosti i lanaca opskrbe te regionalnih trgovinskih tokova i zaslužuju jednaku pozornost u pogledu sigurnosti, otpornosti i konkurentnosti;
1. naglašava ulogu europskih luka kao ključne infrastrukture u nastojanjima EU-a da poveća otpornost lanca opskrbe, posebno u ključnim područjima povezanima sa zelenom i digitalnom transformacijom te u jačanju energetske sigurnosti; naglašava da su tijekom pandemije luke imale ključnu ulogu u osiguravanju kontinuiteta lanaca opskrbe u izvanrednim situacijama;
2. ističe da u novom geopolitičkom kontekstu, nakon ruske ratne agresije na Ukrajinu, luke imaju ključnu ulogu u održavanju funkciranja trgovinskih putova i lanaca opskrbe te u uspostavi novih alternativnih ruta, uključujući humanitarne koridore i koridore solidarnosti, uz istodobno jačanje otpornosti putem diversifikacije; nadalje ističe da su europske luke ključne za zaštitu opskrbe energijom i smanjenje energetske ovisnosti o Rusiji te da će i dalje biti ključne za obnovu kapaciteta Europe u kratkoročnom razdoblju poticanjem razvoja alternativnih pravaca za opskrbu plinom i povećanjem skladištenja plina; istodobno naglašava da će luke imati važnu ulogu u ozelenjivanju prometa, industrije i energije;
3. potvrđuje da se države članice koje graniče s Rusijom suočavaju s novim vrstama logističkih izazova te da bi, s obzirom na to da su luke koje dobro funkcioniraju ključne za prevladavanje tih izazova, EU trebao posvetiti posebnu pozornost lukama u tim državama članicama;
4. ističe da luke, osim što su ključni pokretač rasta, mogu biti i izvor strateške ranjivosti kojem je potrebno posvetiti prioritet na razini EU-a;
5. napominje da europske luke utječu na regionalno gospodarstvo i društvo te da su izložene visokom sigurnosnom riziku te naglašava da bi europske luke trebale biti posebno zaštićene kao ključni objekti za države članice;
6. smatra da je razvoj europskih luka nužan kako bi se podržao cilj EU-a da radi na međunarodnoj trgovini utemeljenoj na pravilima koja doprinosi rastu i bogatstvu na globalnoj razini;
7. ističe da je otvorena, pravedna, održiva i odlučna trgovinska politika EU-a, zajedno s

ambicioznim i uravnoteženim trgovinskim sporazumima, ključna za konkurentnost i otpornost europskih luka te za rast, radna mjesta i socijalno blagostanje Europe; naglašava da dugoročna konkurentnost Europe ovisi o jednakim uvjetima na globalnoj razini koji su utemeljeni na pravilima;

8. uvida da su europski kapaciteti pomorske proizvodnje ključni za stratešku autonomiju, inovacije i održivi rast u pomorstvu EU-a, kao i za ambicije EU-a da predvodi dvostruku zelenu i digitalnu tranziciju; smatra da su Uredba o stranim subvencijama i autonomni alati EU-a ključni za očuvanje i poticanje europske pomorske industrijske baze;
9. podsjeća da EU treba postići ravnotežu između privlačenja stranih ulaganja i obrane svoje kritične infrastrukture, uključujući integritet svojih luka;
10. napominje da su djelovanje i daljnji razvoj europskih luka složeno pitanje koje zahtijeva odgovarajući pristup u nizu funkcionalnih dimenzija, ne samo u pogledu infrastrukture ili superstrukture, već prije svega u pogledu trgovinskih odnosa, sigurnosti i IT sustava;
11. naglašava da je dosljedna europska strategija za luke ključna za osiguravanje poštenog tržišnog natjecanja; potiče pojačanu suradnju među europskim lukama i uklanjanje štetnih praksi kao što je narušavanje konkurenčije preniskim cijenama;
12. izražava zabrinutost zbog mogućeg nepoštenog tržišnog natjecanja iz luka izvan EU-a jer su te luke izuzete od primjene sustava trgovanja emisijama u europskom pomorskom prometu;
13. napominje da provedba nedavnog zakonodavstva EU-a ili zakonodavstva koje je u tijeku, među ostalim u području trgovine, zahtijeva učinkovitu provedbu od strane EU-a i njegovih država članica, kao i održiva ulaganja i osposobljavanje lučkih operatora i tijela vlasti, među ostalim u pogledu obveza koje proizlaze iz paketa „Spremni za 55 %”, ili omogućivanje lukama EU-a da igraju ulogu u zelenoj tranziciji, čime bi se zadovoljila potražnja u ključnim područjima kao što je uvoz vodika; podsjeća na važnost jednakih uvjeta na globalnoj razini u tom ključnom području;
14. naglašava da je potrebno osigurati dostatna sredstva za tijela nadležna za graničnu i carinsku kontrolu kako bi mogla bolje provoditi zakonodavstvo EU-a;
15. podsjeća da EU do 2030. namjerava uvesti 10 milijuna tona zelenog vodika te da je za ostvarenje tog cilja i za europsku lučku strategiju od ključne važnosti sveobuhvatna strategija za uvoz, koordinaciju i razvoj infrastrukture i da bi je trebalo brzo uspostaviti; napominje da se zahvaljujući europskom zelenom planu i ažuriranim energetskim strategijama europske luke razvijaju u ključna energetska čvorista te da se ta nova uloga mora prepoznati i na odgovarajući način naglasiti u budućim strategijama financiranja i razvoju infrastrukture;
16. nadalje ističe potrebu da se programima EU-a podupiru luke kao čvorišta u skladu s Instrumentom za povezivanje Europe, čime se unapređuje digitalna i zelena tranzicija u područjima kao što su elektrifikacija, ulaganja u 5/6G i vodik;
17. ističe da u određenim slučajevima vanjska trgovina i ulaganja mogu prouzročiti

sigurnosne slabosti, osobito u pogledu stranog vlasništva nad kritičnom infrastrukturom EU-a, uključujući europskim lukama; u tom pogledu primjećuje posebnu prirodu nekih luka koje ne samo da pružaju logističku infrastrukturu nego i doprinose europskom obrambenom sustavu; poziva na povećani oprez i veću koordinaciju na razini EU-a, među ostalim u pogledu olakšavanja razmjene informacija i relevantnih sigurnosnih smjernica za nacionalne i privatne subjekte; potiče nacionalna tijela država članica EU-a da veliku prednost daju zaštiti kritične infrastrukture;

18. smatra da bi trebalo temeljito nadzirati strana ulaganja u ključnu i kritičnu infrastrukturu koja bi mogla omogućiti učinkovito sudjelovanje ili kontrolu (izravno ili neizravno) u upravljanju lukama; ističe da bi trebalo izbjegavati strana ulaganja poduzeća koja podupiru državu te državne subvencije u svim oblicima kojima se omogućuje učinkovito sudjelovanje ili izravna ili neizravna kontrola nad upravljanjem lukom; smatra da je, kako bi se ojačala otpornost Europe, potrebno osigurati ravnopravno tržišno natjecanje te da se ne može dopustiti narušavanje jednakih uvjeta i konkurentnosti Europe stranim subvencijama u europskim lukama;
19. ističe da su kineska poduzeća u državnom vlasništvu pokušala steći većinski ili kontrolni udio u nizu europskih luka te da se trenutačno procjenjuje da imaju potpunu ili djelomičnu kontrolu nad 14 luka u Europskoj uniji i 10 % europskih aktivnosti pomorskog prometa; upozorava da se to ne provodi samo iz jednostavnih gospodarskih interesa, već da su ta ulaganja također dio takozvanog „međunarodnog upravljanja oceanima” kineske vlade, što se prenosi u politike kao što je inicijativa „Jedan pojas, jedan put”, strategija čiji je cilj stjecanje utjecaja na ključnu europsku pomorsku infrastrukturu koja predstavlja posebno pitanje gospodarske sigurnosti od velike važnosti u trenutačnom kontekstu geopolitičkog natjecanja; uvjeren je da bilateralni trgovinski i ulagački odnosi EU-a i Kine imaju stratešku važnost, da se suočavaju sa strateškim izazovima i da bi se trebali temeljiti na pravilima, pri čemu bi okosnicu činili multilateralni trgovinski sustav i načelo recipročnosti te se zadržao jasan europski nadzor nad kritičnom infrastrukturom; u tom kontekstu naglašava očekivanje da će Kina podržati ambicioznu reformu WTO-a; ustraje na većoj uzajamnosti i zalaže se za snažno djelovanje EU-a protiv nepoštenih kineskih propisa i praksi;
20. potiče nacionalne lučke uprave, države članice i Europsku komisiju da razviju odgovarajući format za stratešku suradnju među europskim lukama kako bi se smanjio rizik od toga da ih treći akteri okrenu jedne protiv drugih;
21. skreće pozornost na zabranu kabotaže za europska plovila između kineskih luka i luka SAD-a te poziva na veću uzajamnost i uspostavu mehanizma za preispitivanje reciprociteta na razini EU-a kojim bi se EU-u omogućilo da odredi razinu otvorenosti stranih tržišta europskim otpremnicima;
22. ponavlja da neovisnost, konkurentnost i sigurnost europskih luka, zajedno s drugom ključnom trgovinskom infrastrukturom, mora biti sastavni dio europske strategije gospodarske sigurnosti¹, u skladu s paradigmom smanjenja rizika EU-a;
23. naglašava da europska strategija za luke mora sadržavati mjere za sprečavanje da

¹ [Zajednička komunikacija](#) Europske komisije i Visokog predstavnika od 20. lipnja 2023. o Europskoj strategiji gospodarske sigurnosti (JOIN(2023)0020).

oligopol brodara u linijskom pomorskom prometu dominira logistikom na kopnu i na moru te da je radi poštenog tržišnog natjecanja i jednakih uvjeta potrebno odmah prekinuti postojeći povlašteni porezni tretman za brodare u linijskom pomorskom prometu; napominje da je taj povlašteni tretman tim poduzećima dao tržišnu snagu, što im omogućuje da se prošire u druge segmente logističkog sektora te da ta razlika u propisima o tržišnom natjecanju i poreznim propisima omogućuje dominantnim subjektima u kontejnerskom prijevozu da vrše neprimjeren utjecaj na logistiku u luci i zaleđu;

24. ističe stratešku važnost i gospodarski potencijal Arktika, a time i potrebu EU-a da poboljša svoje razumijevanje arktičke pomorske industrije i privuče nova ulaganja u to područje;
25. poziva na uskraćivanje pristupa svim lukama EU-a za brodove čija se posljednja ili sljedeća luka pristajanja nalazi u Ruskoj Federaciji, osim u slučaju nužnih i opravdanih humanitarnih razloga;
26. podsjeća da se Uredbom o uspostavi okvira za provjeru izravnih stranih ulaganja u Uniji² rješavaju rizici za sigurnost i javni poredak koji proizlaze iz ulaganja iz trećih zemalja, uključujući one koji se odnose na europske luke;
27. sa zanimanjem iščekuje predstojeću reviziju Uredbe o uspostavi okvira za provjeru izravnih stranih ulaganja u Uniji; potiče Komisiju da predstavi ambiciozan zakonodavni prijedlog kojim se na odgovarajući način rješavaju svi nedostaci koji su se pojavili tijekom provedbe Uredbe o uspostavi okvira za provjeru izravnih stranih ulaganja u Uniji, uključujući u pogledu kritične europske infrastrukture; poziva na jačanje instrumenta s većom dosljednošću u pogledu definicija, područja primjene i postupovnih aspekata nacionalnih mehanizama za provjeru; potiče države članice koje još nisu uspostavile nacionalne mehanizme za provjeru da to učine bez odgode; smatra da bi se procjene na temelju te uredbe trebale provoditi u razumnom roku i poštovati povjerljivost tijekom postupka provjere kako bi se zajamčila pravna sigurnost za potencijalne ulagače i dionike te zaštitila privlačnost Europe za nova ulaganja;
28. naglašava važnu ulogu koju bi inicijativa Global Gateway mogla imati u jačanju mreže europskih luka s trećim zemljama, olakšavanju trgovine i širenju mogućnosti ulaganja, čime se stvaraju uzajamno korisna partnerstva i promiču održivi lanci vrijednosti; podsjeća na ulogu gospodarske diplomacije, uključujući njezinu parlamentarnu dimenziju, u promicanju takvih europskih vodećih inicijativa i jačanju međunarodnih partnerstava za otpornu, održivu i diversificiranu trgovinu;
29. u tom kontekstu naglašava da ta strategija također mora doprinijeti jačanju partnerskih zemalja, a posebno njihove neovisnosti u pogledu kritične strateške infrastrukture kako bi se spriječilo da budu pod kontrolom stranih ulagača s dvosmislenim ciljevima;
30. ponovno naglašava važnost osiguravanja konkurentnosti europskih luka, uključujući povezane tehnološke inovacije i vještine za trgovinsku politiku EU-a; tvrdi da sveobuhvatna europska strategija za luke mora osigurati usklađenost, stabilnost i

² [Uredba \(EU\) 2019/452](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 19. ožujka 2019. o uspostavi okvira za provjeru izravnih stranih ulaganja u Uniji (SL L 79I , 21.3.2019., str. 1.).

predvidljivost za strateško područje rasta, potičući potencijal za razvoj europskih operatera, brodogradilišta i pomoraca; uvjeren je da bi takva strategija bila u skladu s Komunikacijom Komisije o gospodarskoj sigurnosti, čime bi se povećala otpornost lanaca opskrbe povećanjem unutarnje snage, uz dimenzije ponude i potražnje lanaca vrijednosti za takvu kritičnu infrastrukturu;

31. naglašava važnost zdravog, konkurentnog i diversificiranog pomorskog i logističkog okruženja za luke; međutim, ističe sve veću tržišnu snagu malog broja dionika, posebno brodara, što bi moglo utjecati na jednake uvjete i pravednu ravnotežu moći među različitim akterima u lučkom ekosustavu; stoga naglašava važnost učinkovitog i pravodobnog dijaloga između luka i drugih logističkih dionika kako bi se osiguralo dobro funkcioniranje lanaca opskrbe i izbjegao nastanak neupotrebljive imovine;
32. naglašava da je čak i danas važno smatrati ukrajinske luke i terminale sastavnim dijelom europskog lučkog i trgovinskog sustava; pozdravlja potporu koju su europski operateri tih luka pružili lokalnom osoblju od početka rata; uviđa ozbiljne finansijske izazove s kojima se ti subjekti trenutačno suočavaju zbog ruske nezakonite ratne agresije na Ukrajinu; smatra da te luke i terminali mogu i trebaju imati ključnu ulogu u obnovi zemlje;
33. u tom kontekstu naglašava važnost jačanja uloge europskih luka u olakšavanju provoza žitarica porijeklom iz Ukrajine kako bi se rasteretili kopneni putovi, čime se doprinosi prijevozu ukrajinskih žitarica u treće zemlje kojima su potrebne;
34. ističe važnost očuvanja konkurentnosti europskih luka i osiguravanja pouzdane procjene zakonodavnih mjera koje mogu dovesti do odljeva poslovanja i gubitka konkurentnosti u korist luka izvan EU-a; smatra da je potrebno dodatno ojačati europske luke, među ostalim na razini EU-a, kako bi im se omogućilo da imaju ključnu i kritičnu ulogu pristupnih točaka trgovini i partnerima u energetskoj tranziciji;
35. ističe važan paket autonomnih zakonodavnih instrumenata koji su na raspolaganju EU-u i njegovim državama članicama kako bi se osigurao integritet europskih luka;
36. smatra da je carinska unija koja dobro funkcionira ključna za konkurentnost, održivost i otpornost EU-a; smatra da će se reformiranim i ojačanom carinskom unijom sa zajedničkim carinskim zakonom očuvati cjelovitost jedinstvenog tržišta, pomoći održati konkurentnost EU-a u dvostrukoj zelenoj i digitalnoj tranziciji te izbjegići nepošteno tržišno natjecanje među europskim lukama;
37. naglašava da razlike u politikama carinskih postupaka na točkama ulaska EU-a u carinsku uniju često narušavaju trgovinske tokove i ugrožavaju cjelovitost europskog jedinstvenog tržišta;
38. podsjeća na važnost uspostave usklađenih carinskih provjera u svim europskim lukama kako bi se izbjegla različita primjena sanitarnih standarda ili standarda dužne pažnje; inzistira na tome da Komisija osigura da se carinske kontrole provode u skladu s istim standardima u cijelom EU-u korištenjem izravnog jedinstvenog mehanizma carinske kontrole, u suradnji s državama članicama i uz potpuno poštovanje načela supsidijarnosti;

**PRILOG: POPIS SUBJEKATA ILI OSOBA OD KOJIH JE IZVJESTITELJ PRIMIO
INFORMACIJE**

Izvjestitelj je tijekom pripreme mišljenja, do njegova usvajanja u odboru, primio informacije od sljedećih subjekata ili osoba:

Subjekt i/ili osoba
Europska udružna morskih luka (ESPO)
Savez europskih privatnih lučkih operatora (FEPORT)

Popis u gornjem dijelu teksta sastavljen je pod isključivom odgovornošću izvjestitelja.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	28.11.2023
Rezultat konačnog glasovanja	+: -: 0:
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Barry Andrews, Anna-Michelle Asimakopoulou, Tiziana Beghin, Geert Bourgeois, Saskia Bricmont, Daniel Caspary, Paolo De Castro, Markéta Gregorová, Heidi Hautala, Danuta Maria Hübner, Karin Karlsbro, Martine Kemp, Miapetra Kumpula-Natri, Bernd Lange, Margarida Marques, Gabriel Mato, Sara Matthieu, Emmanuel Maurel, Carles Puigdemont i Casamajó, Samira Rafaela, Catharina Rinzema, Inma Rodríguez-Piñero, Helmut Scholz, Joachim Schuster, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt, Marie-Pierre Vedrenne, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler, Jan Zahradil, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Michiel Hoogeveen, Javier Moreno Sánchez, Ralf Seekatz

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

34	+
ECR	Geert Bourgeois, Michiel Hoogeveen, Jan Zahradil
NI	Tiziana Beghin, Carles Puigdemont i Casamajó
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Daniel Caspary, Danuta Maria Hübner, Martine Kemp, Gabriel Mato, Ralf Seekatz, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Barry Andrews, Karin Karlsbro, Samira Rafaela, Catharina Rinzema, Marie-Pierre Vedrenne
S&D	Paolo De Castro, Miapetra Kumpula-Natri, Bernd Lange, Margarida Marques, Javier Moreno Sánchez, Inma Rodríguez-Piñero, Joachim Schuster, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt
The Left	Emmanuel Maurel, Helmut Scholz
Verts/ALE	Saskia Bricmont, Markéta Gregorová, Heidi Hautala, Sara Matthieu

0	-

Korišteni znakovi:

- + : za
- : protiv
- 0 : suzdržani